



Brüssel, 27.5.2016
COM(2016) 316 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**ELi keskkonnavalaste poliitikameetmete tulemuslikkuse tagamine
keskkonnapoliitika rakendamise regulaarse läbivaatamise kaudu**

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

ELi keskkonnaalaste poliitikameetmete tulemuslikkuse tagamine keskkonnapoliitika rakendamise regulaarse läbivaatamise kaudu

1. RAKENDAMISEL ESINEVAD PUUDUSED JA NENDE MÕJU

Euroopa Keskkonnaameti (EEA) 2015. aasta keskkonnaseisundi aruandes on kirjas, et Euroopa keskkonna, inimeste tervise ja majandusliku heaolu paranemise eelduseks lühiajalises ja pikas perspektiivis on poliitikameetmete täielik rakendamine ning keskkonnaaspektide parem lõimimine sektoripõhiste poliitikameetmetega, mis keskkonda kõige enam survestavad ja mõjutavad¹. Komisjon kirjeldas keskkonnaalaste õigusaktide rakendamisel esinevate puudustega seotud probleeme ja lahendusi vastavalt 2008.² ja 2012.³ aasta teatistes.

Rakendamisel esinevate puuduste laad on eri sektorites ja liikmesriikides erinev. Puudusi võib esineda siseriiklikes keskkonnanormides, millega rakendatakse ELi õigusakte; õhu- ja veekvaliteeti ning elurikkust puudutavate peamiste kokkulepitud eesmärkide saavutamisel; vajaliku jäätmepuudusteta ja reoveetaristu väljaehitamisel; ametiasutuste suhtlemises üldsusega; selliste kaitsemeetmete nagu kohustuslike keskkonnakavade (nt jäätmekavad) õigeaegses rakendamises ning seoses vastavusega paljudele kohapeal kohaldatavatele eeskirjadele, nt jäätmepuudusteta ladestamise keeld.

Vastavalt 2008. aasta teatisele Euroopa Ühenduse keskkonnaõiguse rakendamise kohta on vaja lahendada järgmised probleemid: ei pöörata piisavalt tähelepanu tähtaegadele ja täielikkusele, esinevad puudused teadmistes ja teadlikkuses⁴ ning haldussuutlikkuses, riiklik ja piirkondlik jõustamispoliitika ja -tava on liiga leebe ning investeeringud reostustõrje taristusse ei ole piisavad ega õigeaegsed⁵.

Riiklike keskkonnaasutuste 2015. aasta uuringu tulemused näitavad, et rakendamist pidurdavad peamised tegurid on samad⁶. Peamine põhjus on õigusaktide täitmise tagamise eest vastutavate haldusasutuste vähene suutlikkus, sealhulgas keskkonnaalase reguleerimise ja nõuete täitmise tagamise eest vastutavate organisatsioonide vähene suutlikkus, millele lisandub andmete, tõendite ja teabe puudulikkus ning oskuste puudumine kohalikul tasandil.

¹ EEA, 2015. *The European Environment: State and Outlook 2015: Synthesis report*. Euroopa Keskkonnaamet, Kopenhaagen, vt <http://www.eea.europa.eu/soer>, lk 15.

² KOM(2008) 773 lõplik, http://ec.europa.eu/environment/legal/law/pdf/com_2008_773_en.pdf.

³ COM(2012) 95 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52012DC0095>.

⁴ Dokumendis COM(2012) 95 tõdeti veelkord, et teadmised seoses rakendamisega ei ole endiselt piisavad, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52012DC0095>, lk 4.

⁵ KOM(2008) 773 lõplik, http://ec.europa.eu/environment/legal/law/pdf/com_2008_773_en.pdf, lk 3.

⁶ IMPEL, 2015. *Challenges in the practical implementation of EU environmental law and how IMPEL could help overcome them*. Keskkonnaõiguse rakendamise ja täitmise tagamise Euroopa Liidu võrgustiku lõpparuanne, 23. märts 2015, <http://impel.eu/wp-content/uploads/2015/07/Implementation-Challenge-Report-23-March-2015.pdf>, lk 6 ja lk 44, joonis 3.2.

Lisaks ei ole kehtivad sanktsioonid ja trahvimäärad seaduserikkujate jaoks piisavalt hoiatavad.

Muud uuringu käigus välja selgitatud tegurid, mis takistavad keskkonnaõiguse ja -poliitika rakendamist, on järgmised: valitsuse tasandil koordineerimise puudumine prioriteetide kooskõla tagamiseks horisontaalsel (valitsuse tasandil) ja vertikaalsel (eri haldustasandite, st kohaliku, piirkondliku, riikliku tasandi vahel) teljel ning keskkonnaküsimuste ebapiisav lõimimine erinevate poliitikavaldkondade, programmide ja projektidega.

Puuduste algpõhjustega tuleb tegeleda põhjalikul, süstemaatilisel ja koostööl põhineval viisil vähemalt kahel põhjusel.

Esiteks toob ebapiisav rakendamine kaasa keskkonna-, majanduslikud ja sotsiaalsed **kulud**. Näiteks on hinnatud, et Euroopa tööstuskäitistest pärit õhusaaste kahju tervisele ja keskkonnale läheb maksma üle 100 miljardi euro aastas⁷. Ühenduse keskkonnavalase õigustiku rakendamata jätmisega seotud majanduslikud kulud olid 2011. aastal hinnanguliselt ligikaudu 50 miljardit eurot aastas, sealhulgas liikmesriikide vastu algatatud õiguslike menetluste (rikkumismenetlused) kulud⁸. See tähendab, et ELis tekib kuus rohkem kui 4 miljardit eurot tarbetut kulu, ning kogemused on näidanud, et palju odavam on täita nõudeid kui tegevusetusest või hilinenud tegevusest tingitud majanduslikku ja keskkonnakulu hiljem hüvitada⁹. Kehtivate keskkonnanõuete rakendamata jätmisega kaasneb ka sotsiaalne ja majanduslik kulu. Näiteks ELi jäätme poliitika täieliku järgimise korral oleks 2020. aastaks võimalik luua veel 400 000 töökohta ning suurendada jäätme käitlus- ja ringlussevõtusektori aastakäivet 42 miljardi euro võrra¹⁰. Samuti tooks kehtivate ELi veealaste õigusaktide täielik rakendamine ning hea seisundi saavutamine kõigi veekogude puhul aastas kasu vähemalt 2,8 miljardit eurot¹¹. Liikmesriikide vahelised suured erinevused rakendamises takistavad ka siseturu toimimist (ebavõrdsed tingimused ettevõtjatele).

Teiseks vähendab keskkonnavalaste eesmärkide täitmata jätmine nii riigi ametiasutuste kui ka ELi **usaldusväärset** kodanike silmis. Rikkumiste, petitsioonide ja kaebuste märkimisväärne arv keskkonna valdkonnas¹² ja probleemid nende käsitlemisel kajastavad keskkonnavalase õigustiku ebapiisavat rakendamist. Tuleb tunnustada, et liikmesriikide kohtud ja

⁷ EEA, 2015. *The European Environment: State and Outlook 2015: Synthesis report*. Euroopa Keskkonnaamet, Kopenhaagen, vt <http://www.eea.europa.eu/soer>, lk 19–20.

⁸ *The costs of not implementing the environment acquis* (COWI 2011), http://ec.europa.eu/environment/enveco/economics_policy/pdf/report_sept2011.pdf, lk 9; COM(2012) 95 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0095&from=EN>, lk 3.

⁹ Vt nt juhtumiuuringuid hilinenud tegevuse või tegevusetusega kaasnevate kulude kohta, mis on esitatud EEA aruandes *Late Lessons from Early Warnings: science, precaution, innovation* (2013), <http://www.eea.europa.eu/publications/late-lessons-2>.

¹⁰ Keskkonna peadirektoraat, 2011. *Implementing EU legislation for Green Growth*. Ettevõtte Bio Intelligence Service uuring, sealhulgas iga liikmesriigi osatähtsus töökohtade ja käibe loomisel, vt <http://ec.europa.eu/environment/waste/studies/pdf/study%2012%20FINAL%20REPORT.pdf>.

¹¹ Euroopa Parlamendi uuringuteenistus, 2015. *Water Legislation: Cost of Non-Europe Report*. Vt [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU\(2015\)536369](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU(2015)536369).

¹² COM (2015) 329 final, komisjoni 2014. aasta aruanne: ELi õiguse kohaldamise järelevalve, http://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/docs/annual_report_32/com_2015_329_en.pdf, lk 8; 2014. aastal registreeritud 3 715 uut kaebusest 508 puudutasid keskkonda; lk 13; 2014. aastal alustatud 893 uut rikkumismenetlusest 174 juhtumit puudutasid keskkonnavaldkonda.

keskkonnaasutused, kes eelkõige vastutavad ELi õiguse rakendamise eest, on teinud jõupingutusi keskkonnaeeskirjade rakendamiseks ja täitmise tagamiseks, kuid see ei ole olnud puuduste kõrvaldamiseks piisav. Samuti on selles kontekstis asjakohane märkida, et kui mõned liikmesriigid ja piirkonnad paistavad silma keskkonnaalase õigustiku eduka rakendamise poolest, siis teised on maha jäänud ja mõnikord märkimisväärselt.

2. ON VAJA STRATEEGILIST JA MITMEKÜLGSET LÄHENEMISVIISI

Kuigi rakendamine on esmajoonel liikmesriikide ülesanne, on komisjonil kui aluslepingute täitmise järelevalvajal täita oma roll osana kohustusest teostada järelevalvet Euroopa Liidus vastu võetud õigusaktide kohaldamise üle. Rikkumismenetlused on endiselt oluline vahend õigusnormide nõuetekohase rakendamise tagamiseks. Nõuetele vastavuse edendamiseks on juba mitu aastat võetud liikmesriikidele suunatud meetmeid, eelkõige valdkondades, kus rakendamine on olnud kõige vaevalisem. Seda on muu hulgas tehtud ka veemajanduse ja jäätmeäitluse valdkonnas. Selline sihipärane tegevus jääb väga oluliseks ja seda jätkatakse, kuid see tuleks lõimida süsteemse lähenemisviisiga, mille eesmärk on käsitleda sektoriteüleseid küsimusi, pakkuda põhjalikku ülevaadet saavutustest ja probleemidest ning määratleda nii tehnilist kui ka poliitilist tähelepanu vajavate prioriteetide kaalukus ja ulatus.

Selline strateegiline ja põhjalik lähenemisviis, mis praegu puudub, peaks aitama välja selgitada ja käsitleda rakendamisega seotud puuduste algpõhjuseid varasemas etapis ning koostöös liikmesriikide ja komisjoniga. Komisjon oleks valmis toetama liikmesriikide jõupingutusi ning pakkuma neile tehnilist abi ja sihipärasemat rahalist toetust olemasolevatest ELi vahenditest.

See on kooskõlas 7. keskkonnaalase tegevusprogrammiga, milles on seatud esikohale õigusaktide parem rakendamine, mis võimaldab saavutada programmi eesmärgi ja vastab ka vajadusele pakkuda liikmesriikidele individuaalset analüüsi ja toetust ning parandada arusaamist ja teadlikkust rakendusprobleemidest¹³.

3. KESKKONNAPOLIITIKA RAKENDAMISE LÄBIVAATAMISE PÕHIMÕTTED JA EESMÄRGID

Keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise (*Environmental Implementation Review, EIR*) peamine eesmärk on toetada kehtiva keskkonnapoliitika ja keskkonnaalaste õigusaktide eesmärkide saavutamist, tagades samal ajal rangelt liikmesriikide **võrdse kohtlemise**. Olemasolevates kokkulepitud poliitikameetmetes ja eeskirjades määratletud eesmärgid on **võrdlusalusteks**, mille põhjal rakendamist jälgitakse.

Keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise protsess peaks olema **kaasav** ja **osalusel põhinev**. Liikmesriike kutsutakse üles kaasama asjaomaseid sidusrühmi, nagu erasektor, kodanikuühiskonna organisatsioonid ja juhtimistasandid, et arutada peamisi rakendamisega seotud probleeme ja otsida neile lahendusi.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta otsus nr 1386/2013/EL, milles käsitletakse liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2020 „Hea elu maakera võimaluste piires“, (7. keskkonnaalane tegevusprogramm). Vt <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D1386&from=EN>.

Keskkonnapoliitika läbivaatamise protsess on **paindlik**, esiteks seetõttu, et komisjonipoolses hindamises võetakse arvesse riigi konkreetseid probleeme, ning teiseks seetõttu, et tunnustatakse täielikult liikmesriigi vabadust valida rakendamise viisid ja vahendid, tingimusel et võetavad meetmed aitavad saavutada keskkonnavalas õigusaktide ja poliitikameetmetes püstitatud ühiseid eesmärke.

Käesoleva algatuse ja keskkonnapoliitika rakendamise nimel tehtava töö vahel tekib **sünergia**. Selles töös kasutatakse komisjoni (sh Eurostat, Teadusuuringute Ühiskeskus), Euroopa Keskkonnaameti, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni jt kogutud teavet ja andmeid ning riikide ametlikke allikaid. Lisaks toetavad keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamist komisjoni poolt kehtivate keskkonnavalaste õigusaktide suhtes tehtud mitmesuguste toimivuskontrollide (sh keskkonnavaruandluse kohta) tulemused ning tulevaste õigusaktiettepanekute mõju hindamise tulemused.

Seega vaatab komisjon keskkonnapoliitika rakendamise läbi, et:

- anda keskkonnapoliitika rakendamise peamiste puuduste kohta igas liikmesriigis asjatundlik ja kokkuvõtlik ülevaade, mille aluseks on võrdlusalused, mis kajastavad kokkulepitud poliitilisi eesmärke ja ELi keskkonnavalastes õigusaktides määratletud peamisi kohustusi;
- luua võimalus iga liikmesriigiga struktureeritud dialoogi pidamiseks rakendamisel esinevate puuduste kõrvaldamisel tehtud edusammude ja probleemide ning vajalike meetmete üle;
- anda individuaalset abi liikmesriikidele, et parandada ELi keskkonnavalase õigustiku ja keskkonnapoliitika rakendamist;
- tugevdada ELi nõuete järgimise kultuuri keskkonnapoliitika valdkonnas;
- luua teabel põhinev alus ELi institutsioonide vaheliseks poliitiliseks mõttevahetuseks ja aruteluks horisontaalsete probleemide, võimaluste ja võimalike lahenduste üle, mille eesmärk on rakendamisel esinevaid puudusi veelgi vähendada; selgitada välja ühised probleemid ning parimad tavad ja neid omavahel jagada ning kasutada parimal viisil ära kõikjal ELis saadud kogemusi, samuti teha koostööd kõigi sidusrühmadega rakendamisel esinevate puuduste kõrvaldamiseks.

4. KESKKONNAPOLIITIKA RAKENDAMISE LÄBIVAATAMISE TSÜKkel

Esimese sammuna hakatakse iga kahe aasta tagant koostama **riigipõhiseid aruandeid**, milles keskendutakse iga liikmesriigi jaoks olulistele teemadele keskkonnavalaste õigusaktide ja keskkonnapoliitika valdkonnas. Aruande esimeses osas käsitletakse niisuguseid valdkondi nagu ringmajandus, ressursitõhusus ja jäätmekäitlus; elurikkus, merekeskkonna kaitse, mullakaitse, roheline taristu ja looduskapitali hindamine; õhukvaliteet, veekvaliteet ja -majandus, kemikaalid ja säästvad linnad. Teine osa hõlmab tugiraamistikku ja rakendusmeetmeid, sealhulgas selliseid teemasid nagu haldussuutlikkuse kvaliteet, nõuetele vastavuse tagamine, tõhus juurdepääs õigusemõistmisele ja õiguskaitsevahenditele, juurdepääs keskkonnateabele ning teadmised ja tõendusmaterjal; keskkonnamaksud, keskkonnale kahjulike toetuste järkjärguline kaotamine, keskkonnahoidlikud riigihanked ja

investeeringud. Tulevikus käsitletakse kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist valdkondadevaheliste küsimustena kõigis asjakohastes teemavaldkondades.

Aruannetes tuuakse välja iga liikmesriigi peamised probleemid ja edusammud ELi keskkonnaalase õigustiku ja keskkonnapoliitika rakendamisel ning soovitatakse võimalikke edasisi samme. Aruanded põhinevad komisjoni ja iga liikmesriigi kahepoolset teematilisel koostööl keskkonnapoliitika rakendamiseks ja lõimimiseks muudesse poliitikavaldkondadesse, ning nendest lähtutakse edasisel koostööl. Aruanded loovad raamistiku komisjoni ja asjaomase liikmesriigi **kahepoolseks dialoogiks** ning valdkonnas nõuetele vastavuse edendamiseks vajalike meetmete jaoks. Komisjon konsulteerib liikmesriikidega enne aruannete lõplikku viimistlemist, et veenduda nende õigsuses. Kui komisjon on liikmesriikide aruanded vastu võtnud, tehakse need üldsusele kättesaadavaks.

Teiseks luuakse eespool kirjeldatu põhjal raamistik kõrgetasemeliseks aruteluks, milles käsitletakse suuremaid rakendamisel esinevaid puudusi, mis on ühised mitme liikmesriigi puhul. Peamised tähelepanekud 28 liikmesriigi aruannete kohta võetakse kokku saatedokumendis, mis avaldatakse koos aruannetega. Olenevalt tähelepanekute olulisusest koostab komisjon konkreetsed **aruteludokumendid**, et koos nõukoguga täiendavalt uurida teatavaid teemasid, mis puudutavad mitut liikmesriiki ning mis vajavad erilist tähelepanu ja jõupingutusi. Aruteludokumendid esitatakse nõukogule arvamuste vahetamiseks nende küsimustega seotud lähenemisviiside, kogemuste ja hea tava kohta, eelkõige juhul, kui neil on piiriülene mõju keskkonnale ja konkurentsivõimele.

Komisjon teavitab ka Euroopa Parlamenti oma peamistest horisontaalsetest tähelepanekutest, võttes nõuetekohaselt arvesse talle aluslepingutega määratud järelevalvaja rolli. Samuti teeb ta nende samade horisontaalsete tähelepanekutega seoses koostööd Regioonide Komiteega, et kaasata kohalikke ja piirkondlikke esindajaid konkreetseid meetmeid puudutava teadlikkuse suurendamisse¹⁴. Dialoogide tulemuste põhjal võtab komisjon pärast iga läbivaatamistsükli järeelmeetmeid.

Alates teisest läbivaatamistsüklist **esitab komisjon aruande** rakendamisel saavutatud edusammude kohta, mis sisaldab eelmise tsükli järeldestel põhinevaid järeelmeetmeid.

5. OODATAV KASU

Keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamisega soovitakse parandada keskkonnapoliitika ja keskkonnaalaste õigusaktide tulemuslikkust ja tõhusust, aidates tagada keskkonnanormide täitmist. Selle lähenemisviisi selge eelis on, et see võimaldab tõstatada olulisi küsimusi ja leida võimalikke struktuurseid lahendusi **ennetaval** ja **läbipaistval** viisil, mõnel juhul isegi enne määratud tähtaegade saabumist ja nõuete täitmise tagamiseks vajalike meetmete võtmist. Täitmise tagamist puudutava lähenemisviisi määratlemiseks on komisjoni jaoks oluline olla kursis liikmesriigi süsteemse tegevusega rakendamisel esinevate puuduste algpõhjuste kõrvaldamisel ja selle tegevuse tõhususega. Parem rakendamine suurendab kodanike usaldust

¹⁴ Näiteks Regioonide Komitee ja komisjoni loodud keskkonnaalase koostöö tehnilise ühisplatvormi kaudu, millele on viidatud 7. keskkonnaalases tegevusprogrammis, lk 189, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D1386&from=EN>.

liidu keskkonnaõiguse vastu ja vastastikust usaldust liikmesriikide vahel ning loob võrdsed võimalused siseturul tegutsevatele ettevõtjatele¹⁵. Lisaks on parem õigusloome parema rakendamise küsimus: mida kindlamini kehtivate eeskirjadega nende vastuvõtmise aluseks olnud eesmärgi saavutatakse, seda vähem on vaja uusi õigusakte olemasolevate eeskirjade muutmiseks või uute vastu võtmiseks.

Liikmesriigid saavad võimaluse **vahetada häid tavaid** ning saada üksteiselt teadmisi ja oskusteavet oma keskkonnaprobleemide lahendamiseks. Ühised keskkonnaprobleemid selgitatakse kindlalt välja ning vajaduse korral saab neid ühiselt lahendada. Üldiselt suurendab parem arusaamine heakskiitu ja toetust keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise tulemustele. Põhjalik ülevaade iga liikmesriigi edusammudest võib anda võimaluse üksteiselt õppida (nn *peer to peer*). See peaks ühtlasi aitama kasutada ELi vahendeid sihipärasemalt, suurendada kasutusmäärasid ning tuua esile aruka investeerimispoliitika tegelikke vajadusi ja prioriteete. Lisaks oleksid liikmesriikide saavutused probleemide lahendamisel ning vajalike meetmetega seotud kulud ja kasu üldsusele ja sidusrühmadele nähtavamad.

Komisjonil tekib võimalus selgitada välja võimalikud **süsteemsed lahendused** keskkonnapoliitika rakendamise seotud probleemidele, et suurendada teadlikkust varasemas etapis ja tugevdada liidu õiguse kohaldamisega seotud ennetavat mõõdet. Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 191¹⁶ sätestatud avaliku poliitika põhimõtetega võimaldab see liikmesriikidel paremini ennetada probleeme, mis nõuavad parandusmeetmete võtmist. Keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine annab parema ülevaate ka riigi ametiasutuste probleemidest liidu õiguse kohaldamisel, mis on oluline ka kehtivate keskkonnavalaste õigusaktide läbivaatamisel ja uute õigusakti ettepanekute tegemisel. Algatusega parandatakse komisjonile juba kättesaadavate andmete kasutamist, kuna läbivaatamise raames on vaja koondada ja hinnata kättesaadavat teavet sihipärasemal viisil ja riikidest lähtuvalt. Lisaks sellele peaks õigusnormidele vastavuse järelevalve¹⁷ tulemuseks olema parema keskkonnavalaste teabe kättesaadavus tulevikus. Samuti annab see valdkondadeülese ülevaate peamistest rakendamise seotud probleemidest.

6. SEOSSED MUUDE ALGATUSTEGA

Keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise eesmärk on rakendamise seotud laiem tegevus ja algatused ühtlustada. See hõlmab paljusid keskkonnateemasid, millest mõned loovad riigispetsiifilisi teadmisi, mis võivad olla olulised **Euroopa poolaasta** jaoks ning aitavad edendada põhjalikumalt dialoogi ja vahetada kogemusi konkreetsetel

¹⁵ Näiteks ebavõrdsed tingimused jäätmeid vastavalt õigusaktidele käitlevate äriühingute ja jäätmeid ebaseaduslikult eksportivate äriühingute vahel. Vt: *The costs of not implementing the environment acquis* (COWI 2011) http://ec.europa.eu/environment/enveco/economics_policy/pdf/report_sept2011.pdf, lk 67.

¹⁶ ELi toimimise lepingu artikli 191 lõige 2: „Liidu keskkonnapoliitika, võttes arvesse liidu eri piirkondade olukorra mitmekesisust, seab eesmärgiks kaitstuse kõrge taseme. See rajaneb ettevaatusprintsipiilil ja põhimõtetel, mille järgi tuleb võtta ennetusmeetmeid ja keskkonnakahjustus heastada eeskätt kahjustuse kohas, saastaja peab aga maksma.“

¹⁷ *Monitoring and reporting of environment legislation - The Fitness Check on Monitoring and Reporting*. Vt http://ec.europa.eu/environment/legal/reporting/fc_overview_en.htm.

keskkonnateemadel, mis on olulised seoses **majanduskasvu ja tööhõive tegevuskavaga**. Üheks puuduste esinemise põhjuseks on avaliku halduse kvaliteet. Läbivaatamine, mis on kooskõlas Euroopa poolaasta avaliku halduse kvaliteedi laiemal analüüsiga, annab võimaluse sellealaseid teadmisi parandada.

Kooskõlas **parema õigusloome** tegevuskavaga¹⁸ rõhutatakse selles algatuses kehtivate õiguslike ja poliitiliste kohustuste rakendamise tähtsust. ELil on hästi välja arendatud keskkonnapoliitika raamistik, mis sisaldab hulgaliselt direktiive ja muid mittesiduvaid poliitilisi sihte ja eesmärke, mille rakendamist jälgitakse üldiselt sektoripõhiselt. Keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise eesmärk on süsteemselt uurida iga liikmesriigi peamisi rakendamisega seotud probleeme kõigis keskkonnasektorites, suurendades nii viisi poliitika sidusust. Läbivaatamine aitab kaasa ka paremale reguleerimisele, esitades tõendeid olemasolevate õigusaktide praktilise toimimise kohta, mis on vajalik parandusmeetmete ettevalmistamiseks.

Keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine on seotud **keskkonnaalase aruandluse** toimivuse käimasoleva kontrolliga, mille eesmärk on sidusam ja koordineeritum lähenemisviis seoses rakendamist ja nõuetele vastavust käsitleva teabe esitamisega. Sellisest lähenemisviisist on läbivaatamisel palju kasu, sest see annab asjakohast teavet rakendamise seisust ja sellest, kui kaugel eesmärkidest ollakse, mis omakorda oleks lähtepunktiks liikmesriikidega dialoogi pidamisel ja meetmete võtmisel. Samuti peaks selline lähenemisviis toetama läbivaatamise ennetavat laadi, kuna see näitab tulevaste rikkumiste riski, mis võimaldab otsida lahendusi õigel ajal. Üldsuse kaasamine keskkonnateabele juurdepääsu tagamise kaudu, üldsuse osalemine ja **õiguskaitse kättesaadavus** on rakendamise seisukohast hädavajalikud. Hädavajalik on ka **nõuetele vastavuse tagamine**, st avaliku sektori asutuste kombineeritud meetmed rikkumiste ärahoidmiseks õigusnormide täitmise edendamise ja ettevõtetele tehtava koostöö kaudu, rikkumiste kindlakstegemiseks kontrollide ja muude nõuete täitmise järelevalve meetodite abil ja rikkumiste käsitlemiseks nõuete täitmise tagamise teel. Keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamine hõlmab kõiki neid teemasid, tagades nii täieliku sidususe.

7. JÄRELDUSED JA TULEVIKUVÄLJAVAATED

Käesolevas teatises käsitletakse protsessi, mis näitab komisjoni taaspühendumist keskkonnapoliitika ja keskkonnaalaste õigusaktide paremale rakendamisele. Eesmärk on töötada läbipaistvamalt ja kaasavamalt, et olemasolevad keskkonnanormid ja poliitikameetmed teeniksid paremini olulisi ühiskondlikke eesmärke tihedas koostöös muude asjaomaste poliitikavaldkondadega.

Selleks avaldab komisjon riikide aruanded, mida järk-järgult täiendatakse. Komisjon ei suuda aga kõnealust eesmärki üksi saavutada. See protsess eeldab kõigi asjaomaste ELi institutsioonide, liikmesriikide ja muude osalejate ühist pühendumist. Iga kahe aasta tagant esitatavate riigipõhiste aruannete koostamine ei ole täiendav koormus liikmesriikidele ning **uusi aruandluskohustusi ei kehtestata**. Läbivaatamise lisaväärtus ja eespool kirjeldatud

¹⁸ 19. mai 2015. aasta teatis paremat õigusloome kohta (COM(2015) 215), http://ec.europa.eu/smart-regulation/better-regulation/documents/com_2015_215_en.pdf.

oodatava kasu suurus sõltub kokkuvõttes riigi ametiasutuste järelmeetmetest. Järelmeetmete võtmise toetamiseks jätkab komisjon tehnilist tööd erinevates töörühmades, käsitledes valdkondlikke küsimusi, mis on seotud vee, jäätmete, looduse, õhu ja tööstusheitega.